

รายวิชาศิลปะ

รหัสวิชา ศ๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง นาฏศิลป์พื้นเมือง

ครูผู้สอน ครูปิยะณัฐ หนูรัตน์

ครูจิราภรณ์ พยัพพฤกษ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถบอกความหมายของนาฏศิลป์พื้นเมืองได้
๒. นักเรียนฝึกปฏิบัตินาฏศิลป์พื้นเมือง
๓. นักเรียนตระหนักและเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์พื้นเมือง

การแสดง

การแสดงที่นักเรียนได้รับชม
เป็นการแสดงของภาคใด

สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

ฟ้อนเหยี่งมดแดง | วงโปงลาง วนศ.กาฬสินธุ์ |

งานเที่ยวเมืองไทย ปี 2562 | 26.01.2562

เผยแพร่โดย : Prawit M.

เผยแพร่วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๒

ที่มา:<https://www.youtube.com/watch?v=VwRwd6XFJz8>

การแสดงที่นักเรียนได้รับชม
เป็นการแสดงของภาคใด

ภาคเหนือ

ภาคอีสาน

ภาคกลาง

ภาคใต้

คำถามชวนคิด

การแสดงพื้นเมือง
หมายถึง ?

การแสดงพื้นเมือง หมายถึง การแสดง
ที่เกิดขึ้นตามท้องถิ่นและตามพื้นที่ต่าง ๆ
ของแต่ละภูมิภาค

นาฏศิลป์พื้นเมือง

นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือ

นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคกลาง

นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคอีสาน

นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้

ภาคเหนือ

ภูมิประเทศเป็นป่าเขา ต้นน้ำลำธาร อุดมด้วยทรัพยากรธรรมชาติ
ส่งผลให้อากาศเย็นสบาย ชาวเหนือจึงมีนิสัยอ่อนโยน ยิ้มแย้มแจ่มใส
มีน้ำใจไมตรี การแสดงพื้นเมืองจึงมีลีลาอ่อนช้อย งดงามและอ่อนหวาน
การแสดงพื้นเมืองภาคเหนือ เรียกกันว่า ฟ้อน มีผู้แสดงเป็นชุดเป็นหมู่
รำยรำท่าเหมือนกัน แต่งกายเหมือนกัน มีการแปรแถวแปรขบวนต่าง ๆ

ภาคกลาง

ภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำหลายสาย เหมาะแก่การกสิกรรม
ทำสวน ทำนา อยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ ภาคกลางเป็นที่รวมของศิลปวัฒนธรรม
การแสดงจึงมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต การพักผ่อนหย่อนใจจากการทำงาน
และเพื่อความบันเทิงสนุกสนาน เช่น การเล่นเพลงเกี่ยวข้าว เต้นกำรำเคียว
รำโทนหรือรำวง รำเถิดเทิง รำกลองยาว เป็นต้น

ภาคอีสาน

ภูมิประเทศภาคอีสานเป็นที่ราบสูง ค่อนข้างแห้งแล้งเพราะพื้นดินไม่เก็บน้ำ แต่ชาวอีสานก็มีอาชีพทำไร่ทำนา ขยันทำมาหากิน และเป็นคนรักสนุก จึงหาความบันเทิงได้ทุกโอกาส การแสดงของภาคอีสาน มักเกิดจากกิจวัตรประจำวัน หรือประจำฤดูกาล เช่น แห่นางแมว เซิ้งบั้งไฟ เซิ้งสวิง เซิ้งแห่ไข่มดแดง เป็นต้น

ลักษณะการแสดงซึ่งเป็นลีลาเฉพาะของอีสาน คือ ลีลาและจังหวะในการก้าวเท้า มีลักษณะคล้ายเต้าน แต่นุ่มนวล มักเดินด้วยปลายเท้าเป็นลักษณะของ เซิ้ง

ภาคใต้

ภูมิประเทศเป็นดินแดนที่ติดทะเลทั้งฝั่งตะวันตกและตะวันออก ทางด้านใต้ติดกับมลายู ทำให้รับวัฒนธรรมของมลายูมาบ้าง คือ พุดเร็ว อุปนิสัยว่องไว ตัดสินใจรวดเร็วเด็ดขาด การแสดงพื้นเมืองภาคใต้ แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. มหรสพ คือ การแสดงเป็นเรื่องราว เช่น หนังตะลุง ลิเกป่า อีกการแสดงคือ โนรา ถ้าเล่นเป็นเรื่องก็ถือเป็นมหรสพ แต่ถ้าร่ายรำเป็นชุด ก็ถือเป็นการแสดงเบ็ดเตล็ด
๒. การแสดงเบ็ดเตล็ด คือ ร่ายรำเป็นชุด เช่น ร้องเงิ้ง ชัมเปง ตารีกีปัส ระบำร่อนแร่ กริตยาง ลิเกฮูลู เป็นต้น

การแสดงพื้นเมืองภาคใต้
ลิเกฮูลู

ประวัติความเป็นมา

ลิเกฮูลู หรือ ดิเกฮูลู บางท่านได้กล่าวไว้ว่า ลิเกฮูลู เกิดขึ้นเริ่มแรก
ที่อำเภอรามัน ซึ่งไม่ทราบแน่นอนว่าผู้ริเริ่มนี้คือใคร ชาวปัตตานีเรียกคน
ในอำเภอรามันว่า คนฮูลู แต่ชาวมาเลเซียเรียกศิลปะชนิดนี้ว่า ดิเกปาร์ต
ซึ่ง ปาร์ต แปลว่า เหนือ จึงเป็นที่ยืนยันได้ว่า ลิเกฮูลู หรือ ดิเกปาร์ต นี้มาจาก
ทางทิศเหนือของประเทศมาเลเซียและอยู่ทางตอนใต้ของปัตตานี

ลักษณะการแสดง

ลิเกฮูลู คณะหนึ่ง ๆ จะมีประมาณ ๑๐ คน เป็นชายล้วน มีต้นเสียง ๑ - ๓ คน ที่เหลือจะเป็นลูกคู่ เวทีลิเกฮูลู จะยกพื้นสูงประมาณ ๑ เมตร เปิดโล่งไม่มีม่าน ไม่มีฉาก ผู้ร้องหรือผู้ไต่กลอนจะลุกขึ้นยืนข้าง ๆ ส่วนลูกคู่นั่งล้อมวงร้องรับและตบมือโยกตัวให้เข้ากับจังหวะดนตรี

การแต่งกาย

ผู้เล่นลิเกฮูลู นิยมนุ่งกางเกงขายาว นุ่งผ้าซอแกะ
ทับข้างนอกสั้นเหนือเข่า สวมเสื้อคอกลมมีผ้าโพกศีรษะ

ดนตรี

ประกอบด้วยรำมะนา อย่างน้อย ๒ ใบ ใช้ตีดำเนินจังหวะในการแสดง ช้อง เป็นเครื่องกำกับจังหวะ ตีสมาเสมอประกอบการร้อง นอกจากนี้ยังมีเครื่องดนตรีที่นิยม เช่น ขลุ่ย ลูกแซก ซึ่งจะทำให้ครึกครื้น สนุกสนานไพเราะมากยิ่งขึ้น แต่จังหวะที่ใช้เป็นประเพณีในการละเล่นคือ การตบมือ

โอกาสที่ใช้แสดง

ลีเกฮูลู นิยมแสดงในงานมาเกบูโละ

พิธีเข้าสู่น้ำ และงานฮารีรายอ

ฝึกปฏิบัติ ติเกฮูลู

ชั้นปฏิบัติ

คำชี้แจง : กิจกรรมนักเรียน

ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ ลีเกฮูลู ตามวิธีทัศน์

คำชี้แจง : บทบาทครูปลายทาง

ให้ครูปลายทางช่วยแนะนำและดูแลความเรียบร้อยใน
การฝึกปฏิบัติให้กับนักเรียน

กิจกรรมขั้นสูง

ให้นักเรียนส่งกลุ่มตัวแทนจำนวน 2 กลุ่ม
โดยออกมาปฏิบัติลีเกอูดู หน้าชั้นเรียน ทีละกลุ่ม

เชิญนักเรียนกลุ่มที่ ๑ ออกมาปฏิบัติลิสเกฮูลู
หน้าชั้นเรียน โดยใช้เวลาในการเตรียมตัว
๓๐ วินาที เมื่อหมดเวลา วิชาที่สอนจะเริ่มขึ้นทันที

เชิญนักเรียนกลุ่มที่ ๒ ออกมาปฏิบัติลีเกฮูลู
หน้าชั้นเรียน โดยให้เวลาในการเตรียมตัว ๓๐ วินาที
เมื่อหมดเวลา วิชาทัศนศิลป์จะเริ่มขึ้นทันที

บทเรียนในครั้งต่อไป

เรื่อง เปรียบเทียบการแสดงนาฏศิลป์

